

NOVINSKI DNEVNIK

EGYEDI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Subotica, hétfő 1922. július 24.

200. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár: negyedévre 90 — dinár

SZERKESZTŐSEG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Aloxandra-utca 1 (Leibach-palota)

A szláv parasztek Prágában

A paraszterület művészi ábrázolásainak mindig állandó kísérője volt egy sajtósági keserű monumentalitás. A féleredménybe torkoló küzdelmes élet az európai kultúra tíz évszázadával végigrobotolt földmivességszféra mögötti örök szomorúsága az, mely minden művészi érzékenységet meg kell hogy érintsen az elmélyülés pillanataiban. Jean Francois Millet örök Angelusára kell gondolni, vagy Meunier tragikus franciái parasztszobraira vagy közelebb Möriz Zsigmond alakjainak mindig elégedetlen vulkanizmusára, ha példákat akarunk sorakoztatni ez állítás igazolására.

Ugyanez a szomorúság, a féleredmények felérése, kell hogy áthassa a politikusokat és a történészt is, ha az európai parasztság gazdasági és politikai küzdelmeinek mérlegét készíti el. A statisztika által kimutatott arányok alapján tényleg a parasztságak kellene az államok és népek sorsalkításában a legfőbb tényezőnek lenni. De így van-e ez? Egy pillantás a mai európai helyzetre megállapítja, hogy ettől az állapottól éppoly távol vagyunk ma, mint valaha.

A finantőke és a nehézipar, a mely békés áthatásával kiszajgította a világ összes kormányait, csak nagy megrázkódtatások alkalmával enged ki kezéből a hatalmat. Ilyenkor persze jöhetnek emberek, mint Vitos Lengyelországban vagy a bulgár Stambulinszky, hogy „ad interim“ a rend helyreállításáig átvegyék a kormányzás gondját.

Kis idő múlva azonban, mikor a saját maga által előidézett világrongoságokat a modern nagytőke kiheveri, akkor ismét hozzálát ahhoz, hogy a maga képeire alakítsa, a saját hatalma alá kényszerítse a társadalom minden rétegét. Ez az állapot pedig a parasztságra épen úgy, mint az ipari munkásságra, mint a városok értelmiségére a gazdasági szubordináció egy bizonyos viszonyt jelent. Nemcsak a kishivatalnok, a munkás van a legerősebb függés viszonyban a helyzet végső soron való urával, a finantőkével szemben, hanem a paraszterület is a jelzőkölcsönök és a tőke-zsugérság erős elkötelezésével.

A világháború földrengése után létesült parasztkormányok és parasztpolitikusok egyöntetűen jutottak e roppant probléma elé: távozni, vagy az imperialista, terjeszkedő banktöke eszközeivé válni. Így bukott el Vitos Lengyelországban, amellet, hogy kormányra már jóval kabinetjének lemondása előtt a francia uralmi tervek előmozdítójává lett. A bolgár parasztpárt erős vezetője, Stambulinszky pedig kétségbeesetten markolja össze kezében a hatalmat. Erzi, hogy az idő, a gazdasági fejlődés, valahogy ellene dolgozik. Am Szta-

bulinszky a Vrangellel fenyegető régi Bulgária minden fenyegető szellemét egyelőre visszaverte.

Az európai parasztpolitika ma végzetes válságban áll. Szilárd, erős célkitűzésű tájékozódás után kell keresnie. De merre történjek ez? Jobbra? Az egyre hatalmasabb bankokráciával való megalkuvás útján? Vagy pedig balra, az ipari munkássággal való együttműködés révén, melyet Sztambulinszky kezdeményezett?

A külföldi kölcsön és a valuta javítása

— Észrevételek a dollárkölcsön megszavazásához —

A szkupstina három napos vita után elfogadta a százmillió dolláros amerikai kölcsönről beterjesztett törvényjavaslatot és ezzel végleg szankcionálta a kormányt a Bleer-csoporttal kötött szerződését.

A kölcsön vitája alkalmával izgalmas jelenetek játszódtak le a parlamentben és számos felszólalás hangzott el a javaslat mellett és ellene. A felszólalások azonban nagyon is általános keretek között mozogtak és alig akadt képviselő, aki objektív, pénzügyi alapon igyekezett volna a javaslat fölött bírálatot mondani.

Kumanudj pénzügyminiszter ex-ponéjában a kölcsön mellett egyik érvelő azt az erkölcsi sikert hozta fel, hogy a kölcsön létrejötte igazolja Amerikának az SHS. királyság gazdasági és politikai erejéhez vetett bizalmát. Ez az érv létszatra teljesen helytálló és kelleme — azonban túlságosan érzelmi momentum akkor, amikor üzletről van szó. A hitelező bizalma nem jelentheti azt, hogy a kölcsönügylet anyagi szempontból kedvező az adósra nézve, — azért, mert bizalmával az adósát megistiezi, Különösen az Amerikával kötött üzletnek nem alkalmasak az éjajta érzelmi megbíralásra, ismervé a jó yankeek „business is business“ üzleti jelszavát. Ez volt Bleerék jelszava akkor, amikor kötelezettséget vállaltak a szerződés aláírásával — és ennek a szempontnak kell vezetnie mind azokat, akik hivatva vannak a kölcsön kérdését felülbírálni.

A pénzügyminiszter *financiális szempontról* a dollár bejövetelelnek és az építendő vasutaknak *valutajavító hatású* helyezi kiütásba. Ezek a szempontok mindenestre erősen mellette szólnak a kölcsön létrehozásának és komoly megfontolás tárgyává kell hogy tegyék a javaslatot.

A kölcsönszerződés szerint a beograd kormány 25 százalékot esetenként 30 millió dollárt azonnal készpénzben kaphat a kölcsönből; az Unió kormánya a 25 millió hitelre már meg is adta az engedélyt, a beograd kormány ezzel

Ezen egymással szembeszegeződő ellentét megoldására nyílik meg tulajdonképpen a szláv parasztság első prágai kongresszusa. A szláv parasztság persze csak része az óriási kelet-európai paraszttengernek. Mindenesetre azonban tekintélyes, ha nem is túlnyomó része. Politikai elhatározásai, új irányelvei kétségteletlenül sorsszerűekké válnak az egész Közép- és Kelet-európa földmivesszögmalmára. A szláv parasztek megkezdtek s a többiek várják az eredményt.

zomban 30 millió kütetését kérte. Előtt a kormány szabadon rendelkezhet az általa általános szükségleteinek fedezésére céljából. Ezt az összeget akarja a pénzügyminiszter a valuta feljavítására és stabilizálására fordítani.

A 30 millió dollárból a szerződésben megállapított 36%-os árfolyam mellett valójában 26 millió dollárt kap kéhez a kormány, ami a mai árfolyam mellett 2100 millió dinárnak felel meg. Tekintettel arra, hogy a külföldön csak 600 millió dinár készpénz van forgalomban, két és fél millió dollár elegendő volna ennek az összegnek a visszavásárlásához, a fennmaradó 18 és fél millió dollár pedig bőségesen elég lenne a kormány függő külföldi tartozásainak kiegyenlítésére. A dinárvaluta és a dinártartozások rapid visszavásárlása, a dollárnak nagyösszegű piacra vétele azonban kétségteletlenül gyors emelkedést idézne e a valutárfolyamokban és a kormánynek is a mai kurzusnál drágábban kellene a dinárt megfizetnie. A visszavásárlásnak tehát csak mérsékelt tempóban szabad megtörténnie.

A dinár árfolyamára nagy befolyással van az is, hogy a Narodna Bankától a forgalomban lévő 4400 millió dinárból 4000 milliót fedezetlenül veit igénybe az állampénztár. Az államnak a bankkal szemben fennálló tartozásait is szükséges volna a dollárkölcsön szabad összegéből fedezni, de erre a 26 millió dollár nem elegendő. A mostani kurzus mellett ezért az összegért a bankjegyek felel, — 2 millió dinárt — visszavásárolhatná az állam, de ez esetben a dollárkölcsönből nem jutna a külföldi tartozások fedezésére, az állami tartozásokat pedig ezzel csak csekély részben csökkentené. A bankjegyeknek felére való redukálása a gazdasági életre csak keves hatással lenne, mert a jelenlegi árek mellett a most forgalomban lévő bankjegymennyiség is kevés a forgalombonyolításához. A pénzügyi növekedések, a pénz kamatai, — amely most is 2-25 százalékot tesz ki — megjobban megdrá-

gulna, anélkül, hogy a bankjegyek belső értéke lényegesen emelkednék.

Gyakorlati eredményt csak az esetben lehetne várni a kölcsön első részletétől, ha a 26 millió dollárt — ami 130 millió arany dinárnak felel meg — a kormány a banktartozás fedezetéül a Narodna Bankánál teaurálna. Ez az összeg ugyanis három százalék erejéig fedezetet nyújt a forgalomban lévő 4400 dinár ellenben, ami svájci valutában 3 centimesnek felel meg. A mai 1525 ös jegyzés tehát 2/27-ig emelkedhetnék, de csak abban az esetben, ha a valuta világpiaci jegyzése kizárólag a fedezet nagyságától függene. Tekintettel azonban arra, hogy a valutajegyzés alakulása a közepes-röpi fedezetlen valutával rendelkező államoknál elsősorban a gazdasági és politikai helyzetétől függ, a mesterségesen emelt valuta stabilizálódása mindaddig nem remélhető, míg a kormányban módjában nem áll a külkereskedelmi mérleget aktívra tenni.

A százmillió dollár hátralékos összegét, 70 millió dollárt a kormány vasutépítésekre tartozik fordítani. A végleges 70 milliónyi összegből a 36%-os kurzus mellett 60 millió dollár, — öt milliárd dinár — kerül tényleg folyósításra, amelynek két harmad részét a szerződés szerint az országban egy harmad részét pedig anyagok beszerzésére a külföldön használnak fel. Ez a mai árfolyam mellett újabb 32 milliárd értékű pénznek a beföldön való keringését jelenti, munkadíjak és beföldi anyagok fejében. Az óriási vasutépítkezések teljesen ki fogják küszöbölni a munkanélküliséget, emelni fogják a vállalkozások számtát és a vállalkozói kedvet. A gazdasági vékeringés egészenes neklendülést nyer, aminek a valutára való befolyását felesleges bővebben fejtgetni.

Súlyos pontja azonban a kölcsön szerződésnek a külföldön beszerzendő anyagokról szóló rendelkezés, mely a más országokból áruknál öt százalékos többlet enged számítani az amerikai ellendőknek. Ha pedig másutt szerezne a kormány a vesuti anyagokat, úgy a kölcsöntudó ceget 9 szá azek jutaké illet meg.

A szerződés ellenzői is belátják a kölcsön előnyeit, de a feltételeket rendkívül súlyosknak tartják. Kétségtelet is, hogy a kölcsön igen drága és a szerződés egyéb rendelkezései beleszólist engednek a kölcsöntudó konzorciumnak az ország pénzügyébe, — ami az ország gazdasági függetlenségét viltássá teszik. A szerződésben 3 százalékban kifejezett kamat valójában 9/2 százalék felel meg, mert a 8 dollár nem 100, hanem a tényleg folyósított 8575 dollár után kell fizetni.

A drágább anyagbeszerzés kötelezettsége és a különböző jutalékok pedig szintén megdrágítják a kölcsönt. Az évi nyolcmillió dollár kamattörlesztési kötelezettség szintén súlyos terheket jelent az állami költségvetésben, amelynek biztosítására a kormány az el nem zálogosított monopóliumok jövedelmét, az elzúlogosított egyed-áruságok fölöslegét és a tisztavámjövödelmet kötötte le s ennek ellenőrzésére a monopól igazgatóságában helyet biztosított a kölcsöntadó társaság képviselőjének. Ez sok támadásra adott alapot a kormánytal szemben az ellenzéknek, amelynek tagjai ebben az ország gazdasági függetlenségének veszélyeztetését látják, — de ez is inkább érzelmi momentum, mert a monopóliumok és vámközlési jogok fölötti rendelkezési jog továbbra is a kormányt illeti.

A súlyos kamatterhek csak abban az esetben volnának aggályosak, ha a kölcsönnel nem tudná a kormány elérni célját; a gazdasági élet fellendítését. A vesztépitések, az Adriához vezető utak kiépítése, Délszerbiának és az ország egyéb, a forgalomtól most még elzártságának a forgalomba való bekapcsolása és így a többtermelés előmozdítása, olyan célok, melyeknek érdekében használatlanul fontosá vált a kölcsön megkötése. Ha a kölcsönösszegének helyes felhasználása és a jó vasúti politika, továbbá a munkaalkalom gyarapítása fel lendíti a gazdasági életet, ez természetesen fokozatosan emelné a valuták értékét is. A racionális gazdálkodásnak maga után kell vonnia a dinár fokozatos drágítását, — ez esetben pedig a dollár viszonylagos értéke a dinárhoz képest egyre csökkenni fog, úgy, hogy a kamattörlesztés és a kölcsön törlesztése a mostani számarányoknál sokkal alacsonyabb terheket fog róni a költségvetésre.

Cenzurázzák a segesvári Petőfi-ünnepet

A magyar Himnusz az Erdélyi iskolákban

Kolozsvárról írják: A segesvári Petőfi-ünnepség előkészületei javában folynak és a nagyjelentőségű ünnepség egy külsőségekben, mint belső szellemében olyanok, amelyek méltó lesz a legnagyobb magyar költő születésének centenáriumaéhoz. Erdély és Bánság minden vidékéről külön vonatok fogják Segesvárra szállítani az ünneplőket, akik a fehéregyházi sikon le akarják róni kegyeletos hódolatukat Petőfi emlékezetének.

A segesvári prefektus megengedte, hogy a küldöttségek az emlékünnepen jelvényeiken és zászlóikon használhassák a magyar színeket és csak azt kötötte ki annak ellenében, hogy ugyanekkor a román nemzeti színek szintén képviselve legyenek. Annál nagyobb csodálkozással értesülünk a székely küldöttség egyik vezetőjétől, aki az ünnepség rendezése ügyében tegnap Kolozsvárról járt, hogy a cenzura az ünnepély programmpontját megkurtította.

Nem engedi meg a cenzura, hogy a fehéregyházi sikon a dala és velük együtt az egész tö-

meg a Himnusz énekelhesse és cenzurázta Petőfi egyik leghíresebb és Hubay által megzenésített dalának, a „Tied vagyok, tied hazám...” előadását is. Az ünnepség rendezői a cenzura indokaitan szigorúsága kínosan érintette. A Himnusz ma Erdély összes

Német egyetemi tanár tanulmányútja Bácskában

— Apatini munkatársunktól —

A napokban érkezett Bácskában dr. Herbert Rudiger német egyetemi tanár, a hamburgi egyetem történetfilológusa. Rudiger híres tudós nemcsak hazájában, arról is ismert, hogy a háború előtt résztvett egy cszaksarki ekspedícióban.

Somborba utazása közben találkoztam a vonatban a kitűnő tudóssal, akitől megkérdeztem, miért jött Bácskára. A professzor a következőket mondotta:

— Történeti művet írok, geohistória tanulmányokat folytatok. Bácsmegeye archívumát az alispán engedélyével népek óta tanulmányozom és néhány fölötté érdekes adatot találtam a bácskai svábság letelepedése ügyében. Más források után is kutakodtam, így többek között az apatini plébánia könyvtára és levéltára is ér-

Veszélyben a német moratorium ügye

Poincaré váratlanul a moratorium ellen fordult — A garancia-bizottság tárgyalásai

Németország londoni tárgyalásai a jóvátételi készpénzfizetések moratoriumáról az egész hét folyamán a legjobb után haladtak és a német sajtó már nagy cikkeket mellátta a franciák engedékenységét, mely végre meghozza a kibontakozást a súlyos pénzügyi válságból. Az enntente garancia bizottsága a német állami pénzügyek nagyarányu ellenőrzésére nézve befejezte megbeszéléseit a német delegátusokkal és a bizottság már Wirth német kancellárral levélileg közölte is a megállapodások tartalmát. A levél felsorolja azokat a rendszabályokat, amelyek a bevételek, a kiadások és a függő adósság felülvizsgálása, a tökemekenkítés megakadályozása, valamint a statisztikai adatok közlétele tekintetében fogantatandók volnának. A bizottság felkéri a német kormányt annak kijelentésére, hogy az emlékiratban foglalt rendszabályokkal egyetért és hogy megteszi a szükséges intézkedéseket azok végrehajtásának biztosítására.

A német parlament külügyi bizottsága foglalkozott ezzel a levéllel, és a kormány a tanácskozások folyamán teljes nyomatékkal megállapította, hogy a gazdasági ellenőrzés intézményét csakis a Németországnak nyújtandó moratoriummal kapcsolatosan fogadta el. Ha moratorium nem jönne létre, akkor természetesen a garancia bizottsággal történt megállapodás is semmis. A német kormány sajtó részéről nem fogja elmulasztani, hogy az antant-ellenőrök esetleges túlkapásait visszautasítsa és ebből a célból az adóhivatalokat megfelelő utasításokkal fogja ellátni. A külügyi bizottság a birodalmi kormány nyilatkozatát tudomásul vette.

Ezt az egész megállapodást most teljes felemlással jenyeti Poincaré egy újabb lépésre.

Poincaré a jóvátételi bizottság elnökének memorandumot nyújtott át,

templomaiban éneklék s a székely földön az iskola záró ünnepeiben is felszálhatott a magyar szívekből ez az imádság szerző ének. Annál csodálatosabb, hogy a lelkek egy néphimnuszban való egyesülését a rémeket látó cenzura megakadályozza.

tekes anyagnak ígérkezik. Tanulmányozom ezenkívül Jugoszlávia kereskedelmi és ipari felvevőképességét is, az egyre fejlődő német ipari cikkek megfelelő elhelyezése szempontjából.

— Keresem a bácskai svábság pszichéjét és egy tudományos munkában össze fogom hasonlítani az Európában szétszórót germánok nyelvét és szokásait. Somborban előadást tartottam barátaim és tisztelőim körében sarkutazásomról és engedélyem van a miniszterium, illetve az alispántól, hogy minden agitatorikus jelleg nélkül bácskai községekben előadásokat tartsak.

Ennyit mondott dr. H. Rudiger aki nagy munkadöngőt lát hozzá kitűzött célja eléréséhez és sok eredményt vár itteni tanulmányaitól.

amelyben ellenzi a moratoriumot és bizonyítani igyekszik, hogy Németország maga ideiglelő valutájának elértéktelenedését. Evok óta, mondta az emlékirat, emelk Németországban a béreket és a pénzmenyiséget és ezzel havonként 12 milliórd papír márkát adnak ki. Poincaré ezután kifejté, hogy legfőbb szepember közepéig lehet moratorium adni, de azzal a feltétellel, hogy a német kormány addig keresztülviszi a töle követelt pénzügyi reformokat. Ha ez nem történik, a jóvátételi bizottságnak javasolnia kell, a Németország mulasztása esetére megállapított intézkedések fogantatását.

Evvél a lépésével a francia politika megint csak megerősítette azt az általános véleményt, hogy tragikus elvakultságokkal minden józan megegyezést lehetlenné tesznek Európa gazdasági helyzetének szánlására. Az újabb francia memorandum híre nem Németországban keltett általános megdöbbenést, hanem angol politikai körökben is a legsúlyosabb megítélésben részesítik. Az angol lapok rámutatnak arra is, hogy Poincaré a jóvátétel bizottság tárgyalási függetlenségét is megsértette azzal, hogy a bizottság tagjainak utasításokat adott.

Német kormánykörök igyekeznek Poincaré memorandumát taktikai fogásnak feltüntetni, hogy Lloyd George zsal való tárgyalásaihoz idét nyerjen.

Ami a politikai pártok felfogását illeti, a garancia-bizottság feltételeit mindenütt nagyon nyomasztóknak tartják. Abban azonban egyetérténi kénytelenek, hogy a garancia-bizottság feltételei voltaképpen csak a versaillesi szerződés szakaszainak végrehajtását jelentik. A garancia-bizottság fellépését első lépésnek tekintik azon az uton, amely Németországot meg fogja szabadítani az ultimátumokban és szankciókban megnyilvánuló módszerektől. Különböben arról is meg vannak győződve, hogy ab-

ban az esetben, ha Németország megkapja a nemzetközi hitelt, a pénzügyi ellenőrzés feltételei is revizió alá kerülnek.

Egy későbbi berlini távirat szerint Wirth kancellár már válaszolt is a garancia-bizottság jegyzékére. A birodalmi kancellár a garancia-bizottság elnökének átadott válaszijegyzékben kijelenti, hogy a német kormány a súlyos megterhelés ellenére magára vállalja a jóvátételi-bizottság követeléseinek a moratorium tartama alatti végrehajtását.

Új rendelet készül a forgalmi adóról

— Novisdi munkatársunktól —

A forgalmi adó behajtási módja ellen hosszú hónapok óta tiltakoznak a kereskedők. Minden vajdasági város bejelentette kifogásait a forgalmi adó behajtás mai módja ellen, amikor hangsúlyozták, hogy nem a kivett összeg, hanem tisztán a kereskedők belső üzleti életének napvilágra hozatala sérelmes. Az iparkamarák és kereskedelmi egyesületek ismételt és állandó panaszoló fölterjesztésekkel küzdöttek a meglévő rendelet megváltoztatásáért.

Az iparkamarák és kereskedelmi egyesületek többszöri beadványára a pénzügyminiszter felszólította a novisdi pénzügyigazgatóságot, hogy tartson értekezletet a kamarák és kereskedelmi testületek képviselőivel, amelyen részletes programot dolgozzanak ki a forgalmiadó-rendelet módosítására vonatkozólag. A konferenciát a pénzügyigazgatóság egybe is hívta, amelyen a novisdi és veliki-beckereki iparkamara, a novisdi Lloyd és az ügyvédi kamara képviseltette magát, a pénzügyminisztert Vasza Mátty pénzügyigazgató és Milán Krlyassa inspektor képviselték.

A gyűlés a következő proposíciók terjesztette a pénzügyminiszter elől: A pénzügyminiszter törvény útján rendelje el, hogy Bácska-Bánát-Báranya területén a forgalmi adó reportáció útján hajtsák be. A statisztikai adatok figyelembevételével a Vajdaság erejéhez képest egy összeg állapítsák meg forgalmi adóul. Ezt az összeget a kamarák és a kereskedelmi testületek igazságos módon elosztják tagjaik között.

A gyűlés biztosítja a pénzügyminisztert, hogy ezt a kivetést három hónap alatt befejezi úgy, hogy azután a harmadik évnegyed elmúltával a pénzügyigazgatóság már ennek alapján röghatja ki a forgalmiadót. A gyűlés kéri a pénzügyminisztert, hogy a Vajdaságra kirovándó összeget megállapító bizottságba a kamarák egy-egy delegátusa is részt vehessen.

A kirovándó adóösszegnek az egyes kereskedők közt való felosztását a kamarák és kereskedelmi testületek vezetnék mindig szakértő kereskedők meghallgatásával, azokon a helyeken, ahol nincsenek ilyen testületek, ott erre a célra ideiglenes kommissziókat alakítanak.

A javaslatot Mátty pénzügyigazgató már átnyújtotta a pénzügyminiszternek, aki azt megértéssel fogadta. Legfontosabb része az új javaslatnak az, hogy azok, akik a mai adózási rendszer alapján többet fizettek be, mint amennyi a kvóta alapján rájuk esik, ezt az összeget mindenki utólag visszakapja.

Élénk érdeklődés kíséri a forgalmi adóra vonatkozó új akcióit, melynek sikere nagy meglepetést keltene kereskedői körökben. Ezzel az akcióval elintéződik a kereskedőknek ez a súlyos sérelme.

Megszökött ügynök

Százezer koronás csalások után megszökött a Simon Export-Import

A suboticei »Titán« vállalat tulajdonosa, Hujós Ábrám, ügylátszik iskolát csinált a kereskedelmi szellemesség terén. Most követője akadt egy másik, hasonló zsánerű cég, a »Simon Export-Import« ügynökségi vállalat tulajdonosa, Simon Lajos személyében, aki mintegy két héttel ezelőtt hirtelen letűnt a suboticei és novisadai kereskedelmi élet peronájáról, — sok hitelezőt és számos elintézőtlen anyagi ügyet hagyva maga után.

Simon Lajos egy évvel ezelőtt kereskedelmi ügynökséget létesített Suboticián, melyet a nagyhangu »Simon Export-Import« névvel hirdetett. Külföldi cégek ügynökségét vállalta, de megbízóinak bizalmával visszaélt. Francia illatszergyárakat képviselt, mivel azonban az üzlet nem járt sikerrel, a gyárakból kapott nagyértékű illatszert — mintagyűjteményeket eladta.

A múlt év végén üzletét „megnagyobbította“, amennyiben novisadra helyezte át irodáját, Suboticián pedig csak fióküzletet tartott fenn. Akadnak külföldi cégek, akik összeköttetésbe léptek vele és árukat küldtek neki bizományba, eladás végett.

A bizományba kapott külföldi áruk nagy részét elzlogosította: amit el tudott adni, annak árátal nem számolt el a megbízó külföldi cégeknek, hanem merész baisse-spekulációba bocsátkozott a valutával. Arra számította, hogy az idegen valutában fennálló tartozásait később olcsóbb valutával ki tudja egyenlíteni, azonban a dinár folytonos esése keresztelte számításait. Így egyre szaporodtak a tartozásai. Hogy megbízóival, a rábizott cikkeket árával el tudjon számolni, újabb és újabb szabálytalanságokat követett el, egyre nagyobb kölcsönöket vett igénybe, míg végre, meguva hitelezőinek sürgéseit, azzal az ígérettel, hogy rövid idő múlva rendezti tartozásait — végleg megszökött. Szökése után most jelentkeznek ügyfelei, akiket nagyobb összegekkel károsított meg, a büntető törvényekbe ütköző módon.

»A gyarmatokra utazom«

Néhány nappal ezelőtt egyik suboticei szállítványozó céget értesítette a S. A. Bleu-d' Quetremont mont-st. amandi belga cég, hogy Simon Lajosnak százhuszezer korona értékű kékítő adót bizományba, amelynek ellenértéke helyett Simon a gyárnak a következő levelet írta:

»Igen tisztelt uraim!»

Mire e levelet megkapták, én már uton leszek egy gyarmat felé. Az ügy egyszerű! Azt hittem, hogy a főiskolában szerzett elméleti tudásom elegendő lesz. Sajnos, nem így volt. Nem volt tőkm, ezenkívül rosszul spekuláltam a dinárral, úgy, hogy teljesen tönkrementem.

Az áru maradványa biztosítékképpen egy suboticei uzorsár kezei között van. Köszömet vele, hogy az áru bizományai áru, úgy, hogy azt visszakérhetik tőle.

Remélem, hogy a gyarmatokon reuzálni fogok és módomban lesz tartozásomat kiegyenlíteni.»

A szállítványozó cég megállapította, hogy Simon az árut hatvan ezer koronáért elzlogosította egy suboticei kereskedőnél, aki természetesen most magának vallja azt.

Csalás szökés közben

Simon szökése után Budapesten találkozott egy suboticei kereskedővel, akinek ott egy festékelőrlő szőlő kétszáz ezer koronás számlát mutatott fel és eladásra ajánlotta fel az árut. Az üzlet létre is jött és a kereskedő a számla értékét a budapesti gyárnál fizette és Suboticiára küldte a festéket. Simon azonban

utólag a gyárnál visszavonta a megrendelést és a pénzt felvette a gyártól.

A suboticei kereskedő most csalás miatt feljelentést tett Simon ellen.

Mint értesülünk, Simon Novisadon több százezer korona tartozást hagyott vissza, ami nagyvesszt áruca-lásokból származik. Hitelezői azon-

Novisad város tanácsa

a belügyminiszter ellen

Válság a Nacionalista Ifjúsági Egyesület miatt — Szabadágra ment a főispán és a főkapitány

Mint vasárnapi számunkban közöltük a novisadi Nacionalista Ifjúsági Szervezet megfélembreztette a belügyminiszterrel a főkapitányt azt a rendelkezést, mely a szervezet működését az 1508/1375 és 1136/1898. számú, még érvényben levő régi magyar belügyminiszteri rendelet alapján felfüggesztette. A belügyminiszter a főbebezés elápián vasárnap értesítette az érdekelteket, hogy a főkapitány behitő végzését hatályon kívül helyezi és engedélyezi a szervezet további működését.

A belügyminiszteri rendelet kézhezvétele után még vasárnap este Novisad város tanácsa bizalmas értekezletre ült össze, melyen kizárólag a belügyminiszteri hatá-

ban eddig nem tették ellene feljelentést, mert várták hazakerzését. Külföldi megbízói eddig még nem értesítettek megkötésükről, de megállapítható, hogy a neki átadott árukat eltávoztatta előtt mind eladta.

Mint értesülünk, Simon már Olaszországban van, — utban a gyarmatok felé.

rozattal foglalkoztak.

A tanács a miniszteri intézkedésben a város vezetősége és a főkapitány elleni bizalmatlanság megnyilvánulását látja és ezért Szlepacsevics Milán főispán, valamint Banjanin Jován rendőrfőkapitány hivatalukból egyelőre 8 napi szabadágra távoztak. A tanács kijelentette, hogy szolidaritást vállal ez ügyben a rendőrfőkapitánnyal. A város vezetőségét tövöltek idejére Tavavica György lemondásban levő tanácsnok vette át. A tanács felterjesztést intézett a belügyminiszterhez, melyben kéri intézkedésének visszavonását és a főkapitány behitő végzésének jóváhagyását.

Még nincs megoldva a kormányválság

A belügyminiszter mindenképpen távozni akar — Hírek Rafailovics bányászati miniszter lemondásáról

A szinte már krónikussá vált kormányválság még mindig nem ért véget és a krízis megoldásának napról-napra való elhalasztása egyre nagyobb nehézségeket gördít a kormány működése elé. Pucelj földművelésügyi miniszter távozását most már véglegesnek tekinthető és már napok kérdése, hogy utódjának személye tekintetében megegyezés léjjön-e létre a kormány és a pártok között. Marinkovics belügyminiszter azt kívánja, hogy minél előbb mentek fel állásáról. Partja előtt és Pasics miniszterelnök előtt azt a kívánását fejezte ki, hogy már hétfőn döntsének utódja tekintetében, mert nem hajlandó tovább vezetni tárcájának ügyeit. E két miniszterválsághoz most utjabban egy harmadik is járult. Rafailovics erdős bányászati miniszter is távozni készült a közte és a miniszterelnök között fennálló régibb keletű ellentét miatt. A Rásics féle vitás erdőelhatárolási ügyben ugyanígy Rafailovics bizottság kiküldését kívánja, amely döntene a vitás ügyben. Ezzel szemben a Pravda közlése szerint Pasics miniszterelnök azt kívánja, hogy az ügyet minden bizottsági tárgyalás nélkül Rásics javára intézzék el. Rafailovics kijelentette, hogy álláspontjának elfogadásától tárcáját teszi függővé.

A szombati affér fejleményei

A szombaton a szkupstinában történt botrányok ellenben foglalkoztatják és érthető izgásonbortartják a pártklubokat.

A Mladojevics—Benin afférből kifolyólag a szkupstina által kiküldött anket bizottság főlösöltötte Benin falusi párti képviselőt, hogy nyilatkozzék, mi igaz Radojevics radikális disszidens képviselő ama bejelentéséből, hogy Mladenovics

képviselőnek 250.000 dinárt ajánlott fel a kormány nevében, ha a kölcsönjavaslat mellett szavaz.

A Moskovljevics, Sumenkovic és Vuletics képviselők közt lefolyt veredéssel a radikális párt klub szombat esti ülésen foglalkozott. A klubban az incidens igen nagy felháborodást keltett annak okozóját Moskovljevicsnek tekintik. A klub háromtagu bizottságot választott Filipovics, Tszemics és Mihajlovics képviselők személyében, akik a demokráta párt megbízottival az afférből tárgyalni fognak. A radikális pártnak az a szándéka, hogy az ügy megtorlásául Moskovljevicsnek a parlament tárgyalásairól három napra való kiültését, Vuletics és Szusenkovicsnak pedig írásbeli megdorgolását a szkupstinának ajánlják.

Laginja követői a demokráta s a horvát blokk közt

Beogradból jelentik: A „Novi List“ feltűnést keltő hírt közlő mai számában Laginja volt horvát bannak beogradi tanácskozájáról. E szerint szombaton délelőtt a demokráta klub kistermében Kucsics s Anyahovics demokráta képviselők hosszú tanácskozást folytattak Laginja Matko képviselővel, a horvát blokk tagjával. A tanácskozás eredményét titokban tartják. A parlament folyosóján a beszélték, hogy a tanácskozás célja az volt, hogy Kucsics és Anyahovics közvetítésével a horvát csoport és a demokráta közlekedését készítsék elő.

Minisztertanács

Beograd. Vasárnap délelőtt 10 óráról délután 1 óráig tartó minisztertanács volt Pasics e nölklete alatt.

Napirenden az Olaszországgal való megegyezés kérdése szere-

pelt, de miután Nincics külügyminiszter nem volt jelen a tanácskozáson, ezt a kérdést egyelőre nem tárgyalták.

Ezután Vasics hadügyminiszter terjesztette elő a hűdereg részére szükséges élelmickek beszerzésére fordítandó 30 millió dinár kérését. A hadügyminiszter azzal indokolta a hitel kérését, hogy ha most nem gondoskodnak a szükséges élelmickek beszerzéséről, később kétszeres áron lesznek kénytelenek azt beszerezni.

Az erdészeti és bányászati miniszter megfelelő hitel engedélyezését kérte a Csehszlovákiából érkező bányász iskolai növendékek fogadtatási költségeire. A kormány a kért hitelt megszavazta.

Közeledés a magyarországi szocialisták és a polgári pártok között

Milyen alapon jöhet létre az együttműködés?

Budapestről írják: A magyar parlamenti ellenzék eddigi szereplése nem váltotta be azokat a véleményeket, melyeket a nyolcvan főnyi ellenzék a liberális közvélemény elvált.

„A kezdeti kudarcok főoka az, hogy még a politikai napi kérdések tekintetében sem alakult ki egységes ellenzéki front. A legközelebbi idő alatt kiderül, hogy legitimista keresztény ellenzék támogatására a baloldali pártok nem építhetnek. Különösen a Friedrich-csoport áruháza tette illuzórikussá a választás előtti nagyhangu fogadkozásokat a mindenáron való kormánybuktatásra. A szociáldemokratáknak legalább annyit kellett eddig védekezni az ellenzéki pedsorokból érkező támadások ellen, mint a kormánypárt sötétebb berkeiből kiindult rohamok ellen. Komolyabb támadások csak a szocialisták és a liberális polgári ellenzék szélső balszárnyáról értek a kormányt. Ezért sikerült Bethlennek a laza, heterogén elemekből álló kormánypárt egységét fentartatnia.

Érti már az ellenzék is, hogy a helyzetből a kiutat csak az erők összefogása adhatja meg. Ezért elkezdnek a polgári pártok az eddigi exkluzivitást földadni és a szocialistákkal az együttműködésre a platformot megtertmálni. A szocialistákban is megvan erre a hajlandóság. Parlamenti deklarációjuk is kiktűszöbölt minden szocialista elvi követelést és teljesen a polgári liberalizmus követeléseire szorítottak.

Az „Az Újság“ most megszólaltatja Farkas István szociáldemokrata képviselőt, aki a polgári pártokkal való együttműködés szükségességéről és lehetőségeiről a következőket mondotta:

— A polgári pártokkal való együttműködés elől nem zörközünk el. Ha komoly szándékát látjuk a pártok részéről annak, hogy a dolgozó nép érdekében akár politikai, akár gazdasági téren eredményes munkát akarnak végezni — teljes odaadással és nyíltsággal elhővetünk mindent, hogy ez az együttműködés eredményel járjon. A retentens dragság leborúsra és a szocialis nyomosság nyúlására az összes ellenzéki pártoknak intenzív tevékeny-

séggel kell kooperálni, hogy még a tél beállta előtt elejét vehessék azoknak a nagy bajoknak, melyeknek elébe nézünk. Az ellenzéki pártoknak tehát egységes ostromot kellene indítaniuk és a kormány rideg és önző politikája ellen, hogy a nép javára engedményeket csikarjanak ki. Különösen hangsúlyozza a munkásoknak az ellátatlanok közül való kizárásának nagy jelentőségét.

— Politikai vonatkozásban a kivételes hatalom drámai rendszabályainak megszüntetését kell követelni. Az internálás, rendőri jelentkezések jogosan ébren tartják a munkásságban a lelki gyűlölséget.

— Olyan amnesztia kell, amely teljesen likvidálja a bolsevista bűnügyeket és lehetővé teszi, hogy az emigránsok — ha büncselekményekért nem követtek el — hazajöhessenek a családjukhoz. Meg kell szüntetni a politikai üldözéseknek, biztosítani kell a közszabadságokat. Az ellenzéknek arra kellene magát elhatároznia, hogy minden mellétként nélkül siettesse a normális állapotokhoz való visszatérést, a közszabadságok helyreállítását, mert másképp a puccspolitikusok, a felelőtlen elemek uralmát és pozícióját erősítik.

Keresztesháború — petróleumüzlet

Mi igaz a kisázsiai keresztény- üldözésekből?

Az angol sajtóban az utóbbi időben különösen tág területet foglalnak el a török nemzeti kormány keresztényellenes offenzívájáról való színes hírek. Az anatóliai keresztényülködő vérengzések hírei közül a legkihívatóbban megkönszerűltak az amerikai »Közel-Kelet Segítőakció« pár sokat emlegetett tagja, Yawel és társai helyzeték el a Times-ben.

A Times május hatodik számában megjelent cikk hozta a legremitóbb dolgokat atrocitásokról, amelyek mögött a cikk szerint kezdeményezőként az angolai török kormány rejtezik. Az amerikaiinak az az éles cikke kirívó beállítással érdekes módon magának az amerikai követés Kisázsiaiban tartózkodó megbízottját Mr. Glaspit szolgáltatta meg, aki hivatalos jelleggel a következőket állapítja meg jelentésében:

— A Times-nek a kisázsiai keresztényülködésekről megjelent cikkét vi valószínűleg korábban ismerjük, mint maga a Times. Mr. Yawel, a cikk szerzője »leleplezéseit« először a Chicago Tribune, a Chicago Daily News konstantinápolyi tudósítóinak továbbá az Associated Press ugyancsak konstantinápolyi irodájának ajánlotta volt fel. A közlést mind a három hely visszautasította. A visszautasítás óta öt-hat hónap telt már el. Ez alatt az idő alatt sikerült Yawel-nak valótlán és tendenciózus közléseit görög közvetítéssel a Times-be megjelentetni.

— A Times cikkével kapcsolatban a konstantinápolyi amerikai követ Bristol admirális Mr. Billingstől táviratot kapott, amely szerint »a Kharputre-nál elkövetett atrocitások« áll-hírek, amelyeket a Kharputban lakó amerikai személyiségek meg-cáfoltak.

Maga az amerikai segélyakció igazgatója Mr. Jaquith, akinek a Times cikkirója anatóliai hivatal örök-dése alatt alárendelt alkalmazottja volt s aki most Angórában tartózkodik történetesen, a Times adatait »kitalált esetek«-nek mondja. Mindezeket a nyilatkozatokon fo-

lül a török nemzetiségű ortodox keresztények május 23-i zsinatjukon állapították meg, hogy a keresztények ellen törvényes ítélet nélkül nem járt el senki. Amerikai lapok adták már most meg a felvilágosítást arra, hogyan keletkezett az azzai vérvád meséje. Megállapítják, hogy Yawel kénkedés miatt az angolai kormány kiutasította; ez az előzménye, közvetlen előzménye annak, hogy a Times-ban az angolaiak

Héjjas Iván az ügyészség fogházában

Statáriális bíróság elé kerül Héjjas? — Ujabb letartóztatások — Az ébredők tüntetése — A »Szózat« újabb Héjjas magasztaló cikke

Héjjas Iván még az ügyészség fogházában van s a tiltott toborzás miatt tovább folyik a rendőri nyomozás. Ma még nagyon bizonytalan, hogy ez az ügy hogyan fog végződni s máris azon vitakoznak, hogy rendes, vagy statáriális bíróság elé kerül-e az ügy, ha egyáltalában lesz benne főtárgyalás.

Az ügyben a nyomozást a Subotiacról elküldött Dr. Miskolczy Agost ügyészségi alelnök vezeti. Az ügyészség a büntetőtörvénykönyv 161. §-ba ütköző, jogtalan toborzás utáni elkövetett lízádas büntette címén akar a letartóztatottakkal szemben eljárni. A büntetőtörvénykönyv erre a büncselekményre 2–5 évig terjedhető államfogházát állapít meg. Miután államfogházal büntetendő büncselekményekért előzetes letartóztatásnak vagy vizsgálati fogságnak helye nincsen, ezért jogszabókörökben a letartóztatást azzal magyarázzák, hogy az ügyészi minősítés szerint más, súlyosabb büntetési tételekkelene alkalmazni, ha a bíróság a gyanúsítottak bűnösségét megállapítja. Eelőre ugyanis még nincs kizárva, hogy az eljárást statáriális uton fogják folytatni. A múlt esztendőben kiadott statáriális rendelet ugyanis a lízádas és hitlenség büntetőjére még érvényben van, természetesen, ha ezek alapján fognak eljárni, akkor a cselekmények sokkal súlyosabb elbírást alá esnek.

Az ébredők gyűlése.

Az Ébredő Magyarok egyesülete nagygyűlést hívott össze, hogy tiltakozzék Héjjas letartóztatása ellen. A rendőrség egy szakasz rendőrt vezényelt ki a gyűlésre.

Amitok az elhútség az ülésterembe lépett, elkezdte kiáltani:

— Eljen Héjjas Iván! — kiáltották — Lämpavasra a zsidókkal, — folytatták, — mire egy másik öblös hang így replikázott:

— Meg azokkal is, akik Héjjas el-fogták.

A terembe belépő Francia Kiss Mihály is lelkesen megjelenített. Ebben a hangulatban nyitotta meg az értekezletet Sármezey Endre.

— Amitok a zsidók dorbézóinak, — mondta — amitok a szocialdemokraták véres szegfűvel (píj!) kiáltások) jelennek meg a parlamentben, sőt kommunista beszédekkel állanak elő, akkor ami vezérünk, a keresztény és nemzeti gondolat nagy emberét: Héjjas Ivánt (Perecik tartó óriási éljenzés és taps) lecsukják. (Felkiáltások: Gyerünk érte!)

A gyűlés a következő határozati javaslatot fogadta el:

1. Az Ébredő Magyarok Egyesülete egyhangulag kimondja, hogy az ÉME rajongó szeretettel, boldog büszkeséggel és igaz nagyrabesúléssel köszönti fogságában Héjjas Ivánt, aki a zsidóság parancsára a keresztény nemzetnek nevezett kormányzat gerinctelenségéből, hátszétségének, fardhatatlan energiájának és önfelelőzdő magyarságának jutalmul megérdemelte azt, hogy a keresztény és nemzeti kormányzat minden kényszerítő ok nélkül bebörtönözze.

vérengzését jelentő hírek nagy fel-találásban napvilágot láttak. A követelt előzményt pedig — az, amely választ sejtett arra a kérdésre is, kinek javára kémekedett a kiutasított Yawel, a chicagói lapban idézett anatóliai kommentár következő szavai adják:

»Anglia még keresztesháborút is kész lenne indítani, ha nem is a keresztényiség, de — a mozopotamiai olajmezők védelmére.«

2. Az ÉME Héjjas Iván üldözöttségét az egész keresztény magyarság arculapsádnak és megálázatásának tekintti. Ellene teljes erejével tiltakozik, egyuttal pedig mindenben azonosítja magát Héjjas Ivánnal és kész vele együtt folytatni a harcot a keresztény megújulásért minden vérengzelmén keresztül.

3. Végül pedig az ÉME felhívja a kormányt, hogy hatalmi erejével ne a keresztény magyarságot üldözze, hanem törje le a türhetetlen drágaságot, enyhítse a vérlázító nyomort és lépjen le végre erőlyesen a vámerőn szervezkedő és nemzet-vegső katasztrófavá tenyegző zsidó forradalmi szervezkedéssel és sajtóval szemben.

Ehhez a magyar korpéhez hozzátartozik az a cikk, ami Héjjas Ivánt el egyetlen a kormányt feltevé-nél támogató lapban a Szózatban jelent meg. Ugyanaz a Káthar Lehel írta ezt a cikket is, akinek minapi cikke miatt akkor a kormány felhívatóságát a Szózatot elkobozták.

Ime, így hangzik ez a nevezetes dokumentum:

Héjjas Ivánt tiltott toborzás miatt letartóztatták. Amikor ennek a letartóztatásnak híre végigremegett a modern élet idegzsálmán, a telefondróton, mosolyra görbültek a szájak, melyek a jogrend követelésétől habosak, amióta nyíltan nem lehet Kun Béla dícséretét hirdetni. A péntek esti imákon a ghebbi lelke boldogan emelkedett a fajta Istenéhez, aki megszerzte népének ő biztosságát. A magyar közvélemény, a keresztény közgondolkodás pedig belső megdöbbenéssel nézi a játékok, mely a zsidóságunk utjogán, nekünk pedig tragédia. Tragédia a magyar ösztönös örök szabadságának össze-roppanása egy naiv hitnek, hogy a mi harcunkat harcolni szabad, a mi gondolatunkat szolgálni lehet, a mi céljaink utjában nem hullat göröngyöt semmi hatalom, semmi erő, semmi kényszer.

Ezeknek az ösztönös öröknek élén Héjjas Iván áll. A törvény holt betűje talán egyszerű polgárnak ismeri, a politika felhasználható vagy talán eldöbbsára érett erőnek, de a történelem egyéniséggé avatta, a mögötte álló erők pedig vezérré tették.

Héjjas Iván valaki lett a magyar törtérelében. Valaki, akinek jönnie kellett. Nem véletlen érkezett, nagy törvényserizések szolgáltatták, melyek a nagy Alföld mélysegeiben, ott, ahol a kalással versenyt nő a magyarság, hosszú, meddő évtizedeken keresztül kizsindítotték a lelke harzadából az ellenállás és megújodás gondolatát. A magyar földnek lelke van. Titokzatos ereje, mely megparatja az elvetett mag barkát és kalászába borítja a szántásokat. És ha szükség van, fiakat küld menteni, vezetni, előlárni, hirdetni és menni. Ez a föld, a mesékkel és természetével titokzatos föld küldte Héjjas Ivánt. Küldte rajongással, küldte bátorsággal, küldte a próféták hitével és magabizásával. Nem politikus, nem költő, nem hadvezér, hanem valaki, aki élü robot a megújodás nagy gondolatának, aki hisz és hi-

vővé tesz, aki cselekszik, hogy cselekedhessen. Külön magyar egyéniség, akit nem találunk meg másutt senol, a föld fia, akit küldött, mert szükség volt, hogy jöjjön.

Nem tartozik a magabasúppedit szemléldő, passzív magyarok típusához. Benne a magyar aktívítás öltött testet: a tett. Hajthatatlan energia, magyar keménység hajítja lelkének szárnyait és a tetterő merész-ség tüzevel fúti által a faj szeretete. A fajta, a magyarság örök szerel-mese, örök jegyese a faj harcainak. Ha róla beszél, messzinező szemében főlszikrázik a rajongás tüze és szava ellágyul, mintha szerelmet valana. Hányszor beszéltünk erről a fajtáról, de a többet, a jobbat — mindig ő tudta mondani. Ha segített, a magyarság szeretete illette meg, ha halált parancsolt, a faj szerelme adott hozzá erőt.

Ujjonok ellenségeink, akik ma a börzét csaták izgalmán tűzesedve lopnak, csalmak és foszogatnak, akik külföldön mernek csupán ujjongani a letartóztatásnak — nem tudják, hogy a Héjjasok fajtája nem a bő, a zsiros, a kényelmes életet tartja a leg-főbb jónak. Ezek a magyarok nem forgatták ki az ősi római mondást. Még hiszik és vallják: navigare necesse est, sed vivere non. Nekik nem az élet a fontos, mert a szép halál jobb, mint a szennyes élet.

Amitok ma este ott láttam az ÉME tiltakozó gyűlésén a barnapiros magyar arcokat, amelyeket az Alföld arató napja égetett sötétre, amikor láttam, hogy jobog bennük a rejtett magyar tűz, éreztem, hogy Héjjas Iván még ma is hatalom. Hatalma van a lelkekben, hatalma tömegekben, melyek nevére esküsznek. És üzent a börtönből nekem és üzent barátainak. Még kissé korán gyujtották meg ünneplésére a bukásnak itt Pesten a chanukka mécsesét.

Jugoszlávia

a szabad dunai hajózás ellen A hajózási egyezmény főbb pontjai

A dunai hajózás szabadabbá tételére vonatkozó nemzetközi tárgyalások ideiglenes megállapodásait márrégebben ismertettük. A Pozsonyban székelő központi Duna-bizottság és a nemzetközi Duna-bizottság, a tárgyalások végleges fixrozására Bukarestbe hívta össze tagjait. Az értekezlet a napokban fogadta el a végleges egyezményt, amelynek értelmében a Dunán való szabad kereskedelmi és személyforgalom a leg-rövidebb időn belül meg fog indulni. A nemzetközi Duna-bizottság titkársága most tette közzé a végleges megállapodás teljes szövegét és közölte az érdekelt folyamthatóságokkal a megegyezés főbb pontjait.

A megállapodás szerint a bizottságok szabadabbá teszik a Duna hajózást Ulmól a Fekete-tengerig. A szabadabbá tett dunai uton a tranzit- és személyforgalmat minden megszorítás nélkül kell az érdekelt államoknak lebonyolítani. A tranzit-forgalom még akkor is teljesen szabad, ha az áru továbbítása átrakással történik.

A tranzitőrkért a közbeeső államok külön vámot nem szedhetnek. Ha az áru a Duna olyan részén hajózik, ahol mindkét part egy állam területéhez tartozik, úgy az illető államnak jogában áll a tranzitőrkut lezárni, lepecsételni vagy esetleg a pénzügyorség ellenőrzése alá helyezni. A tranzitőrkutról az egyes államok, a hajóskapitányok bemonadás alapján konszignációt készítenek és a névjegyzéket beteszik a nemzetközi Duna-bizottsághoz.

Az értekezleten résztvevő államok

Kettős halalos ítélet Osijeken

— A bodonci-i apagyilkosság főtárgyalása —

— Osijeki munkatársunktól —

egységesen tiltakoznak az SHS. állam különleges rendeletei ellen, amelyek annak ellenére, hogy a jugoszláv kormány megbízottai is aláírták az ideiglenes megegyezést, megszorításokkal nehezítik meg a dunai hajózást. A rendeletek szerint csak a beogradi kormány előzetes engedélyével lehet áthajózni jugoszláv területen a Dunán.

A román hajóstársaságok külön memorandumban kérték a kormányt, hogy legalább a román kereskedők részére tegye szabaddá az SHS állam a dunai hajózást. A külügyminisztérium intervenciójára sikerült is a román kereskedőknek ígéretet kapniuk erre a jugoszláv kormánytól, a biztosabb elintézés érdekében azonban a román kormány a nemzetközi Duna-bizottságot kérte fel, hogy a jugoszláv államot bírja rá a nemzetközi egyezmény megtárgyalására. A nemzetközi bizottság két tagját küldötte Beogradba a dunai hajózás végleges rendezésére.

Buzavalutás földárverés

Szeged város törvényhatósági bizottsága június közgyűlésén kimondta, hogy azokat a bérföldeket, melyeknek haszonbérleti szerződése lejár, ezentul buzavalutában árverezték el. Az első ilyen árverést most tartották a Szegedhez tartozó Felsőcsengelen, ahol 518 katasztrális hold bérlete járt le. Az első árverés százhusz kilogramm buzát eredményezett holdankénti átlagban. Volt olyan parcella is, amelyért kétszázhusz kiló ajánlott ár fejében az árverezők. Ugyyszólván mindennütt a régi bérliők tartották meg a földet, akiknek eddigi tapasztalatuk alapján módjukban volt megállapítani a jövődelmezőséget és teherbíró képességet.

Huszonöt évvel ezelőtt kötötték a most lejárt bérleti szerződéseket, amikor öt forint volt a bérösszeg és annyi is volt egészen a mult évig, amikor Szeged városa ötszörösére, tehát holdanként ötven koronára emelte fel a béreket. Ez az emelés akkor nagy izgalmat keltett a bérli gazdáknál.

Ötvenként parcellára osztott az átverésre került 518 holdas bérterület. A kikiáltási ár holdanként 30 kiló buza, vagy az ennek megfelelő napi ár.

Az árverés során a kikiáltási bért mind magasabbra licitáltak és egyes parcelláknál kétszázhusz kiló buzát is elértek. Az árverésen résztvevő halóság közegek megnyugvással látták, hogy a gazdák egyáltalán nem zugolódnak a buzavalutás árverés miatt, az izgalom csak abban nyilvánult meg, hogy mindenütt a régi bérli akarta ismét megkapni a földet.

Jellemző, hogy a mult évben, amikor már ötszörösére emelték a béreket, — a város összesen 37.500 korona haszonbért kapott ezért a területért. A most megtartott árverés eredménye szerint pedig mintegy három millióra emelkedett a bérösszeg.

Ez volt az első árverés, amelyen buzában kellett az ajánlatot megtenni. Ezt, hogy buzában kelljen a haszonbért fizetni, már régen ismerik Bácskában. Itt, mint ismeretes, lánconként 3—4 métermázsza buza az évi haszonbér és ilyen bérleti ár mellett is, jól jövedelmez a földberlet, mert a gabona ára igen magas.

Szomorú szenzációja volt ez év tavaszán Bodonci színmagyar községnek. Makasy Mihály odaváló jómodu gazdaembert a két leánya: 21 éves Teréz, aki Veren János felesége volt és a 19 éves Franciska, megyilkolták.

Az elvetemült gyilkosok azért ölték meg apjukat, hogy annak tekintélyes birtoka mieelőbb tulajdonukba menjen át. A vő biztatására március 17-én reggel, amikor Makasy Mihály még az ágyban fektült, mind a hárman rárohantak és megfojtották. A holttest ezután a nyakába hurkolt kötéllel a mestergerendára huzták föl, hogy azt a látszatot keltse, mintha az apjuk fölekasztotta volna magát.

A szomszédok némelyikének rögtön gyanusnak tűnt föl az eset. A csendőrség tehát megindította a nyomozást. A holttest orvosi megvizsgálások kideríték, hogy a nyak körül karmolások és ujjbenyomások vannak, amik erőszakos halált árultak el. A gyilkosság így kiderülven, a két leányt és a vőt letartóztatták.

A gyilkosok azzal védekeztek, hogy el kellett pusztítaniok édesapjukat, ha

azt nem akarták, hogy koldussá és földönfutóvá ne váljanak pazarlásai és könnyelmű életmódja miatt, amely lassan-lassan kihuzta volna lábaik alól a családi birtokot.

A most megtartott főtárgyaláson is ezzel próbált védekezni e három gyilkos, a tanak azonban az ellenkezőt bizonyította be.

A bíróság — a vád-védőbeszédek meghallgatása után — meghozta ítéletét, amely szerint mind a három vádlottat bűnösnek mondotta ki főlmenő ágybéli rokonon végrehajtott, előre megfontolt szándéku gyilkosság elkövetésében és ezért Veren Jánost és nejét, Makasy Terézt kötelelték halálra, Makasy Franciskát pedig tizenötévi fegyházra ítélte.

Az utóbbinál enyhítő körülménynek vette a bíróság, hogy a gyilkosság elkövetésénél a testvére és sógora által reágyakorolt hényszer alatt állott és így is csak passzív viselkedést tanusított.

Az ítélet ellen valamennyi ellített főlbevezett, Bodonc közönsége pedig izgatottan várja az újabb ítéletet.

ELTÉR

— Pasics Bledbe utazott. Pasics Nikola miniszterelnök vasárnap este a 7 óra 40 perckor induló gyorsvonattal Bledbe utazott a királyhoz. A miniszterelnök hosszabb ideig — az eddigi intézkedések szerint — augusztus első feléig marad Bledben.

— Az államtanács radikális tagjai. Beogradból jelentik: Pasics miniszterelnök levelet intézett Davidovichhoz, a demokráta párt elnökéhez, amelyben közölte a radikális-párt által az államtanácsba delegált képviselők névjegyzékét. A radikális-párt az államtanácsba jelölte: Policevics Mihajló, Rajcevics Mirosláv, Sztenicsics Alexa, Gyurgyevics Nikola, Dominics Marzi, dr. Musicski Mila vajdasági képviselő, Karics Dimitri, Vukanovics Szvetisláv, Szardelics Rudolf dr.

— Az athéni követ a királynál. Beogradból jelentik: Dr. Balogics athéni követ vasárnap Beogradba érkezett, ahonnan rövid tartózkodás után melynek folyamán Pasics miniszterelnökkel tárgyal, folytatja útját Bledbe, ahol a király kihallgatáson fogadja. Ez alkalommal jelentést tesz a királyi párnak Jelisaveta hercegnő állapotáról. Beavatott körökben úgy tudják, hogy Balogics követ utazása azzal is összefügg, hogy vele akarják betölteni az egyik magasabb udvari állást.

— Miniszterek tárgyalják a tisztviselő-törvényt. Beogradból jelentik: Trifkovic törvényelőkészítő miniszter és Kumanudj pénzügyminiszter a tisztviselő-törvény ügyében tanácskozást folytattak. A miniszterek a törvényjavaslat minden pontjában megegyeztek. A hivatalnoki rangosztályokra vonatkozólag vannak még fűgő kérdések, azonban a hét folyamán a két szakminiszter folytatja és befejezi a tisztviselő-törvény tárgyalását úgy, hogy a javaslat legközelebb már a szkupstina elé kerülhet.

— Állami tisztviselők nagygyűlése. Beogradból jelentik: Az állami tisztviselők egyesülete vasárnap a tisztviselői egyesület elnökének vezetése alatt nagygyűlést tartott, amelyen nyolc pontból álló határozati javaslatot fogadtak el. A szövegészkéri, hogy a parlament még a nyári szünet előtt tárgyalja le a tisztviselő törvényt, továbbá, hogy a tisztviselők már most megkapják a felémelt fizetést és pótlékot. A gyűlés táviratilag üdvözölte a királyt. A gyűlés befejezése után a tisztviselők a miniszterelnöki palotához vonultak, majd nagyobb küldöttség ment dr. Ribár házelnökhöz, aki előtt tolmácsolták a tisztviselők kérelmét.

— Egy szociáldemokrata interpelláció. Beogradból jelentik: Kristán Edvin szociáldemokrata képviselő interpellációt terjesztett be, amely a legközelebb tárgyalás alá kerül. Kristán interpellációját a hadügyminiszterhez intézi, dr. Ikonics és is Pavlovics újságírók ügyében, akiket, mint ismeretes, a mult évben katonaisztek inzultáltak. Az interpellációt nagy érdeklődés előzi meg.

— Protics mentelmi jogát felüggesztették. Beogradból jelentik: A parlament mentelmi bizottsága tegnap tárgyalta Protics mentelmi jogának felüggesztését, amelyet az ismeretes Protics-Prabicsevics-affer kapcsán a bíróság kérelmére tüzték napirendre. Hosszu vita után a bizottság Protics kiadását határozta el.

— Amerikai kölcsön Németországnak. Párisból jelentik: "A Matin" jelenti Newyorkból, hogy amerikai pénzberek elhatározták, hogy Németországnak 200 millió dollár kölcsönt nyújtanak 7 1/2 százalék kamatláb mellett. A kölcsönt öt részletben fogják folyósítani.

— A Rathenau-ügy. Erfurtból jelentik, Dietrich Wolfgang sorhajóhadnagyot ma a Rathenau gyilkosainak való kedvezés gyanuja miatt letartóztatták.

— Albánia fejedelmet választ. Skuttariból jelentik: Az albán kormány már végrehajtotta a lakosság felegyvezését, csak a mirditák és a tosook törzse van még hátra. A törzsfőnökök azonban már bejelentették, hogy néhány napon belül ők is beszoigaltatják a fegyereket. A teljes felegyvezés után azonnal kiírják nemcsak a parlamenti választásokat, hanem népszavazás utján fejedelmet is választanak. A legtöbb esélye van a trónra Wied herceg fiának, Sándornak, aki megválasztása esetén I. Skenderbeg néven lépne trónra.

— A parlamenti bizottság tagjai a Benin—Simrák vesztegetési ügyben. Beogradból jelentik: Az ismeretes Benin-féle 250.000 dináros vesztegetési ügyben megválasztották a parlamenti bizottságot, amelyet az ügy megvizsgálására küld ki a parlament. A bizottság tagjai lettek a radikális párt részéről: Mihajlovics Szvetozár dr. és Perics Hinkó dr.; a demokráta párt részéről: Bozovics Tivadar és Neics Tihamér; a klerikális párt részéről: Barics Stevan, a földműves párt részéről: Lázcics Voja, a szocialista pártból Divac Nedelyko és a Kmet-párt részéről Mermolja Iván.

— Beogradi intellektuellek Dél-szerbiáért. Beogradból jelentik: A beogradi mérnökök, orvosok, ügyvédek, továbbá közigazgatási és rendőrségi tisztviselők körében mozgalom indult meg, melynek célja, hogy önkéntes jelentkezők utján egy száz tagból álló testületet szervezzen, melyel Dél-szerbia szervezeten közigazgatását rendbehozzák. A mozgalmat bejelentették a belügyminiszternek, azzal, hogy hazafias célt látnak a közigazgatás megjavításában, valamint abban, hogy lehetővé teszik annak normális működését.

— A subotici határrendőrség új főnöke. Brasován Nenad sentai főjegyzőt királyi ukázzal a subotici határrendőrség főnökévé, járási főnöki rangban kineveztek. Az új határrendőrségi főnök július 28-án foglalja el hivatalát.

— Elhunyt nagybirtokos. Osijekről jelentik: Makszimovics Milán dr szlavóniai nagybirtokos, aki nemrégiben Kulán telepedett le és ott ügyvédi irodát nyitott, 69 éves korában Osijeken tüdőgyulladásban meghalt. Makszimovics jelentős szerepet játszott a politikai életben. Több cikluson keresztül tagja volt a horvát szabornak és a magyar országgyűlésnek. Holttestét Kulára fogják szállítani.

— Strandfürdő Kanizsán. St. Kanizsáról jelentik: A Tisza partján negyven kabinos strandfürdő építését kezdték meg. Az építés gyorsan halad és a munkálatok legközelebb már elkészülnek. A partot finom homokkal töltik fel.

— Német-lengyel megegyezés. Berlinből jelentik: A német és a lengyel kormányok július 20-án megegyezést létesítettek, mely szerint a német kormány kötelezi magát arra, hogy a lengyelek kivitel engedélyeit épp úgy fogja kezelni, mint minden más állam felé irányuló kiviteli engedélyeit. Ennek ellenében Lengyelország a német tranzitforgalmat Lengyelországon keresztül Oroszországba megengedi. Részletes határozmányokat később fognak hozni.

— **A Duna forgalma.** A dunai hajókon az elmúlt héten Budapestő az SHS. királyságba 4800 méter-mázsa darabárut, az SHS. királyságból Bécsbe 4000 mm. darabárut szállítottak. Románia 6252, az SHS. királyság 3543 mm. búzát Bécsbe, Románia 5000 mm. tengeri Pozsonyba és 4000 mm. tengeri Németországba szállított. A Bácskából 3038 mm. kender Bécsbe, 3998 mm. tannin az SHS. királyságból Budapestre, 8090 mm. Almásról Regensburgba szállított. Az SHS. királyságot át 9957 mm. benzint és 9960 mm. kőolaj irányult Bécsbe, a Bácskából pedig 4056 mm. faszeszt ment Ausztriába.

— **Bajorország a köztársasági védő törvény végrehajtása ellen Münchenből jelentik:** A bajor néppárt tartományi választmány elhatározta, hogy a köztársasági védő törvénnyel szemben Bajorországnak külön álláspontját minden törvényes és parlamenti eszközökkel érvényre fogja juttatni. A pártnak határozottan az a feltevése, hogy ez a törvény Bajorország részéről el nem fogadható, s el nem képzelhető olyan bajor kormány, amely a törvény végrehajtására vállalkoznék. A bajor kormány a köztársasági védő törvény végrehajtása dolgában minisztertanácsot tartott.

— **Zivatorkor lesznek.** (A Meteorológiai Intézet jelentése.) A nagy légnyomás Délkelet-Európa fölé hozódott vissza. A maximum Bulgária felett, míg a minimum Észak-Oroszország felett van. Az idő a kontinensen tulnyomóan derült és száraz. A hőmérséklet általában emelkedett. Időjárás: Egyelőre igen meleg és zivatorkor hajló idő várható, később hűsüljed.

— **Lujza belga hercegnő nyomora.** Párisi jelentés szerint Lujza belga hercegnő egy barátaihoz írott leveleiben keserűen panaszkodott arról, hogy a legnagyobb nélkülözések között él, II. Lipót lánya, aki egykor Európa leggazdagabb asszonyainak egyike volt, most nyomorban sínyleődik. A párisi Matin megjegyzi, hogy a hercegnő a világháború alatt országról-országra bolygott. Először Schleswig-Holstein hercegnőjének vendégszeretét élvezte, aki Vilmos ex-oszár sógora. Itt azonban nem sokáig maradhatott.

— **Női futballegylet Kanizsán.** St. Kanizsáról jelentik: A labai sport térdhódításának és népszerűségének jele, hogy Kanizsán női futballegylet van alakulóban. A tréning már megkezdődött és legközelebb már mérkőzést rendez a női seortegylet.

— **Orosz aranyvonat.** Párisból jelentik: A „Matin” jelentése szerint Stockholmból 2000 kilogramm orosz aranyat hozó vonat érkezett Krisztiniába. Az aranyat az Egyesült-Államokba szállítják.

— **Magyar foglyok éhségstrájkja Ilaván.** Bukarestből jelentik: Az Ilaván levő magyar politikai foglyok július 15-én éhségstrájkot kezdtek, hogy ezzel a román igazságügyminisztert a magyar-román foglaltsere mielőbbi végrehajtására rábírájék. A Budapestben levő román foglyok ugyanebből a célból szintén éhségstrájkba léptek. Az illavai foglyok az igazságügyminiszterhez nyílt levelet intéztek melyben értesítik az éhségstrájk megkezdéséről.

— **A tenger trággyázása.** A Thiememann tanár, a Vilmos császár Társaság pléni hidrobiológiai intézetének vezetője érdekes kísérletekkel foglalkozik. Rendszeres kutatásokat végeztet egész intézetével a víz természetes anyagcserejére vonatkozólag és keresi, milyen hatást gyakorol a tenger különböző mélységeiben lefolyó anyagcsere a halak életére és a helyenre. Thiememann tanár neméli, hogy nagyfotosságu kutatásai során megtalálja a tenger trággyázásának módját, amivel a halállományt számbelileg és minőségileg megváthatja.

— **Tiszából kifogtak egy nő hullát.** Móról jelentik: Vasárnap délután Mórban a Tiszából egy női hullát fogtak ki. A nő személyazonosságát nem lehetett meállapítani.

— **„Az Ezerarcu ember” c. regényünk folytatása Sakk-naptárunk helyszéke miatt mai számunkból kimaradt.**

— **Orlandó lett az olasz miniszterelnök.** Rómából jelentik: Orlando megbízást kapott a kormányalakításra. Kormányában a popolank, a baloldali liberálisok és a reformisták vesznek részt. A jobboldali liberálisok részvétele bizonytalan. Modigliani az egyik újságíróval folytatott beszélgetés során kifejtette, hogy feltétlenül támogatja Orlando kormányát. Ha a kormány béketerető irányban fog működni. A külügyi tárcára Bonomi emlegetik.

— **Csicserin Innsbruckban.** Bécsből jelentik: Csicserin orosz külügyi népbiztos a berlini osztrák követség útján megkeresést intézett az osztrák kormányhoz, hogy adjon neki beutazási és Innsbruckban való tartózkodási engedélyt. Az osztrák kormány a kérésnek eleget tett. Csicserin ezidőig Berlinben tartózkodik, a hol a Hágából visszatérő szovjetdelegátusokkal akar találkozni, onnan azonban nem tér vissza Oroszországba, hanem Innsbruckba megy, a hol már bérelt nyári lakást.

SPORT

A suboticaí löverseny

Izgalmas futamok — Babona elcsúsz, lovasát mentők hozták be

A vasárnap délutáni löverseny nagy közönség előtt folyt le. Korá délután kezdődött a magánfogatok vonulása a versenypályára. délután fél három órakor különvont indult a vasúti állomásról, amely zsufolva volt utasokkal. A versenypályát lovasság vette körül.

Színes, mozgalmos volt az élet a pályán, lovasdivízió zenekar hangversenyzeit. A tribünök sűrűn megteltek közönséggel, a lengye, nyári toaletten levő hölgyek körül egész udvarok képződtek és élénken tárgyalták a versenyek esélyeit. A favoritok nevei röpködtek a levegőben és leggyakrabban szerepeltek a Lebach Gyula-istálló lovai. Ez az istálló volt ugyanis a nevezéseknél legerősebben képviselve és a telivereknek a június 15-ki, urnapi löversenyen mutatott formát után sok híve volt a Lebach-lovaknak.

A versenyek érdekesei és kiérdemelték voltak. A harmadik futamban: Suboticaí versenyben baléset történt. Lebach Gyula Babonája elcsúszt és a lovas a ló alá került. Mentők hozták be a fiatal zsokót, aki azonban erős ütődésen kívül, komolyabb sérülést nem szenvedett, de

a későbbi futamokban már nem ültetett lóra.

A versenyek lefolyásáról alábbi tudósítás számol be:

Első futam: **Gazdák versenye.** Első könnyen, 3—4 hosszú nyerve Dobó Szilveszter Dundja.

Második futam: **Végverseny.** Tav. 2090 méter. Indult három ló. Első Jovanovics Grigorie alezredes Santolinája, második: Lebach Gyula Istánja.

Harmadik futam: **Suboticaí verseny.** Tav. 2400 méter. Indult négy ló. Első Lebach Gyula Titkárja, második Lebach Gyula Istánja. Babona (Lebach Gyula lova) elbukott, kifért, a szöllőkre futott és a lovas nélkül érkezett be, a lovasát a mentők szállították be.

Negyedik futam: **Félvérték versenye.** Tav. 1600 méter. Indult négy ló. Első Lebach Iván Fényás-a, második Lebach Gyula Szőkevénye.

Ötödik futam: **Tiszti akadályverseny.** Tav. 3200 méter. Első Stojanovics Őrnagy »La bonne Lorraine», második Vaner Rudolf kapitány »Sander du Bois»-ja.

A verseny este 6 órákor ért végt.

Atletikai versenyek Novisadon

A novisadi sportegyesületek vasárnap délután 4 órai kezdettel a Nak—Makkóbi pályán atletikai versenyeket rendeztek. Az eredmények szegények, amennyiben a jóképességű atléták kelő, egyenrangú ellenfelel hiányában, nem felelték ki tudásuk legjavát.

A verseny részletes eredménye a következő:

Juniorok versenye: 60 méteres siktutásban első Hrabovszky, 8,2 másodperc, második Piliók, 5 m. 22 cm. II. Hauser.

Szeniorok versenye: 100 méteres siktutás I. Schäffer 11,8 másodperc, II. Stengel, III. Fichtner.

Magas ugrás: I. Vanyus 157 cm. II. Székely 152 cm., III. Brudenher 34—45 mtr. II. Filipai 30,2 mtr. III. Sztipanovics.

300 méteres siktutás: I. Miskolczy 2 p. 16,8 másodperc. II. Garay, III. Németh.

200 méteres siktutás: Első Stengel 25 másodperc, második Fichtner.

Súlydobás: I. Szilly 10 méter 57 cm. II. Vermes, III. Schäffer.

Távolugrás: I. Fichtner, II. Székely, III. Dombay.

400 méteres siktutás: I. Stengel 58,2 másodperc, II. Sztójánovics, III. Székely.

Rudmagas ugrás: I. Gutsohn 2 méter 52 cm. II. Budenhermer.

Gerelyvetés: I. Dombay 34,80 méter, II. Budenhermer.

1500 méteres siktutás: I. Miskolczy 5 p. 14 másodperc, II. Németh.

Helyből távolugrás: I. Székely 2,96 méter, II. Varsányi.

Helyből magasugrás: I. Wolff 122 cm. II. Garay.

3000 méter siktutás: I. Németh 12 perc 40 másodperc, II. Schneider.

Az olimpiai stafétaverseny a zsúri szabálytalan indulás miatt, megsemmisítette. A versenyt nagy közönség nézte végig.

Sand—Novisadi A. K. 6:2 (3:0). Bíró: Kocsmár. A mérkőzés jellegzetesen szezonvégi nívón mozgott. Mind két csapat játéknak meglátzott, hogy pihenőidőben tartunk, amikor lendület és ötletesség ritkán jár együtt a futballjátékkal. A gólarány nem hű kifejezője az erőviszonyoknak, mert bár igaz, hogy a mérkőzés ideje alatt a Sand volt inkább frontban a novisadiak a mezőnyben nagyon erős ellenfelelnek bizonyultak és ha a szerencse kedvez nekik minimális vereséggel hagyhatták volna el a pályát. A Sand győzelmet Held pompás halfjátékának köszönheti címsorban, aki középpőzést posztján kitűnő védőjátékosként mutat-

kozott be. Váratlanul jó volt a csatársor is, amely Harasztí II.-vel megerősödve időnkint veszélyes, szép akciókkal hozta zavarba a novisadi védelelmet. A szélsőhálófok közül a tartalék jobbhalm nem vált be; Bence III. azonban jól támogatta a csatársor balszárnyát, amely — sajnos — legtöbbször nem tudta labdát értékesíteni. A közvetlen védelemben Szaulics túl sokat hibázott, ami Kovácsot is megzavarta, sőt a kapus munkáját is hátrányosan befolyásolta. A novisadi csapatban a csatársor darabosan, hanyagul játszott; egyedül Lerch finom technikája érvényesült. A halfsor agilis volt, de labdái nem váltak hasznára a csatársor munkájának, amely a legtöbbször teljesen támogatás nélkül maradt. A két hátrvéd is bizonytalanul dolgozott, különösen Gáspár, aki jóval formáján alul játszott. A győztes csapat góljait Harasztí (2), Lantos (2), Kovács (2) rúgta. Kocsmár bíró néhány erős faultot elvezett.

Apatini Sport—Bajmeki Atletikai Club 10:0 (4:0). Az apatini csapat állandó főlényben. Első félidőben a bajmekiak szép egyéni játékokat preputáltak, de azt is csakhamar feladta. A második félidőben már csak védelemre szorítottak. Bíró: Szegedincz.

ZsAK—Vrbaez 3:2 (2:2). Bíró: Csillag. A ZsAK nyívó játék után győzött a jól védekező vrbaezi csapat ellen. A ZsAK győztes góljait Hegedűs rúgta. Mindkét oldalon a védelem játszott kielégítően.

A budapesti MAFG nemzetközi üszöversenye. A MAFG nemzetközi üszöversenyének első napján, szombaton a következő eredmények voltak: 4-szer 50 spintaféta: I. Hellas, Magdeburg (Kuntze, Hilmar, Steffens, Fröhlich 2 p. 01 mp. 2. MAFG, 3. München, 100 m. oldalúszás: I. Kárpáti Nándor NSC 1 p. 24,6 mp. ellenfél nélkül. József kir. herceg díja (200 m. úszás): I. Gáborffy Antal NSC 2 p. 42,6 mp. 2. Serényi FTC, 3. Hitek MAC. 50 m. II. oszt. gyorsúszás: I. A. Kuntze, Hellas 29,2 mp. 2. Schmidt, München, 3. Halász, MAC. Saunsund-díj (50 m. gyorsúszás): I. G. Fröhlich, Hellas 20 mp. 2. Turvovszky MAC, 3. Hilmar, Hellas. Műugrás: I. Szalai József VAC 53 ponttal, 2. Garai P. VAC 43,3 p. 3. Nagy Károly FTC 100 m. ifjúsági verseny: I. Bonk László BKAC 1 p. 15,6 mp. 2. Róbert VAC. 200 m. melúszás: I. Berovi Ferenc MAFG 3 p. 29,4 mp. 2. Hollós III. ker. IVE. 800 m. löverseny: I. Eperjessy Béa »MOVE» BSE 12 perc 20/mp. 2. Serényi FTC. Négyezer 50 m. II. oszt. vegyes staféta: I. NSC Szász, Barta, Gáborffy, Pogány 2 p. 30 mp. 2. München, 3. MAFG. — Germania-vándordíj (négyezer 50 m. vegyes staféta): I. MAFG Sipos, Géczy, Kényery, Belezny 2 p. 16,8 mp. 2. Hellas—Magdeburg Steffens, Fröhlich, Hilmar, Kuntze, 3. NSC.

PHILATELIA
NÉLVEGKERESKEDÉS — SZÉCSI E
SUBOTICA, PÓPOSTA MELLETT
VETEL-ELADÁS-CSERE
Kereskedőváltórendszer működtetése végett
tekintettel a lakosság sokaságára nyitásban
3017

ROSSIJA—FONCIERE
biztosító- és vizuóhíztető társaság
Az SHS. állam legnagyobb nemzeti intézete.
Féligazgatóság: Subotica (Hitelbank-csator)
Főigazgatóság: Subotica—Közgazdasági Bank és
Szomborban: Bács megyei Agrárhitelintézet.

Kephatók nagyban és kicsinyben mindenféle **hentesárúk** és különféle nyers-husok. Vidéki megrendelések is elfogadhatnak és pontosan eszközöltetnek.

Korhecz Gyula villanyerőre berendezett hentesárugyárában Subotica, Főter (Hitelbank palotában). 478

Filip Buzaš kr. sudski izvršitelj u Subotici, Izv s. broj 395/1922.

Dražbena objave.

Potpisani sudski izvršilac, na osnovu §-a 102. zak. čl. 60. iz 1881. objavljuje, da će usled odluke broj Gn. 3954/1922. subotičkog kr. sreskog suda, a na korist ovrhovod oca Josip Hollosy zastupano od advokatu dr. u Ise Baroš iz Subotice radi namerenja tražbine od Kr. 4400 i prip. prodati na javnoj dražbi pokretnine opisane u zapisniku plenitbe na broj Gn. 3954/1922. i procentuje na Kr. 7000 po imenice ovce.

Dražba će se držati dana 5. augusta 1922. god. na 10 sati u Subotici na Kelebiji Srpski kraj br. 456. Kupac je dražan odmah isplatiti cenu i preuzeti kupljenu stvar (§§-a 107., 108. zak. čl. 60. iz 1881). Subotica, dne 21. jula 1922. god.

Filip Buzaš
kr. sudski izvršitelj

Bélaerkvai hegyibor és pálinka nagybani eladása
FOKTER GYÖRGY SUBOTICA
ZRJNSKI TRG 2.

Több vagon bor beérkezett, melyekből Vöröset, Bikavert, Sillert, fehérort, Ezerjót 4 dinárért (16 korona) eladok, azonkívül négyéves Rizling, Traminer, Zirfandi stb., pálinkát pedig 40-50% saját földzéből eladok a legelőbb napj árak mellett a t. szállítódások és vendéglős uraknak.

Veszek használt teljesen felszerelt borszivattyút, pálinkakazánt és hordókat 50-800 literig.

Értesilem a t. vevőközönséget, hogy a város háza épületében lévő **festék- és anyagárúüzletemet** folyó év augusztus hó 1-től saját házamba helyeztem át. **Scheer Henrik**, festék- és anyag-áru kereskedő Sombor, Branko Radičević ul. 1. (Juhász-utca 1.)

WEITZENFELD és TSA
SUBOTICA 000000 TELEFON 190.
iroda: Városi bérpalota. Kötélgyár: Sental-put.
Alapítva 1902. 000000 Táviratcim: Kenderipar.

PONYVA

ELADÁS ÉS KÖLCSÖNZÉS

Ajánl: Lópokrócokat, tüzoltó és kerti tömlöket, ujlisztes, gabonás, gyapju, toil, komló és szalmaszakókat, madrac és roletta szöveteket juttából és lenből, mindenemű házivásznat. Zsineg, kötél és hevederek. 712

4910 Asztalosmesterek és gyárosok figyelmébe!!!

Minden mennyiségű BLINDFURNIERT szállíthatok azonnal kisebb vagy nagyobb mennyiségben 3 és 2 m/m vastagságban 100-105, 105-135, 183-55 és 165-55 centiméter méretben, avagy a feladandó meretek szerint. Ajánlattal szolgál

SPITZER HERMAN SOMBOR
Florjánova ul. 3. — Telefon 229. sz.

Amerikai konyha az United States Lines hajóin.

Az amerikai kormány hajóinak vezetősége különös figyelmet fordít a hajó konyhájára olyannyira, hogy ily kitűnő konyha csak a világ első szállóiban található.

Nagy, jól szellőztethető egyes szobák és lakosztályok és pihenőhelyek még az előnyei ezeknek a gőzöskönek a kitűnő kiszolgáláson kívül.

Kérjen az alanti címtől vitorlajózékat és hajómenetrendet. A/72

UNITED STATES LINES

BERLIN W 8 Uth. d. Länden 1.
ZAGREB Vintor Konacikta Mihunovcva-ulica
továbbá minden nagyobb utazási irodától.
Vezérépiselő: Norddeutscher Lloyd Bremen

Szőreg községben 215 hold szántóföld

amelyből 150 hold urbéri tanyával, 65 hold volt kincstári, egy téglagyár 15 hold kiaknázatlan földdel, továbbá két kitűnő karban levő ház a község centrumában szabadkézből eladó. Eladás kisebb parcellákban is történhetik. — Értekezni: Szegeden dr. Schwarz József ügyvédnél, Jókai-utca 9. szám alatt és Velika-Kikindán özv. Budisin Bojkanál 2122. házszám alatt.

R. STOCK & Co
GYÁRTMÁNYAI

Csigafurók, Menetfurók
és az összes gyártmányok minden méretben eredeti gyári áron kaphatók a lerakatnál.

HANDLER és VADÁSZ NOVISÁD
Futoška ulica 28. — Telefon szám 296.

OLAJAKAT

gép, henger-, nyers-, autó-, compr-, dynamo-, gyapju-, veselin-, parafin

BENZINT

autó és motorhoz

KOCSIKENŐCSÖT

uszó fekete és sárga

TOVOT-ZSIRT

könnyű, világos

OXIGÉNT

hegesztés és gyógyászatra

GYARI LERAKAT-ból

ciszterna és hordótelekben jutányosan szállítok.

AUTO GUMMI

külső és belső minden méretben.

Azonkívül az összes műszaki cikkek kaphatók. I-a chrom varrószij pr. kg. 350.—
KEMÉNY GYULA, SUBOTICA
vasutáll szemben. — Telefon szám 29.

MÉRLEGGYÁR

Sebestyén és Szenes
Subotica, Senčanski-put 23. Telefon 72.

Gyárt:

tizedes, körtésmérlegeket és fajhosszmérteket. Megrendelésre készit mindenféle rendszerű tizedes, százados és szekerhídmérlegeket.

Vállal:

mérlegjavításokat. Beépített mérlegek javítását helyszínen eszközli.

Azonnali szállításra ajánl:

500 és 750 kg-os fenyő és tölgyfa tizedesmérlegeket erős kivitelben. 10, 15, 20 kg-os mérhatalrál körtés mérlegeket, továbbá 1000 kg. horaképségű százados sertés mérleget. 4113

Zsák!

Ponyva!

Zsineg!

SCHIFF ÁBRAHÁM

zsák, ponyva- és zsineg nagykereskedő és kölcsönző intézet
NOVISAD, FUTAKI-UTCZA 26.
Telefon. 403. Fiókok: Beograd—Bécs—Budapest.

Uj és használt jutazsákok minden méretben. — Szalmaszakók nagyban len- és kenderzsákok. — Uj és használt vízmentes ponyvák vagon, koci- és eszlopóghérs. Ponyvaszővetek. Jula hessianok, Reuder- és lenfonalak. Kenderzsinegek, minden vastagságban. Cernák. Kéve- és szőlőkötözők. Malom- és kárpitos hevederek. Lópokróc- és lakarok. Vízmentes munkásöltönyök és köpönyegek. Hátok- és halászlai cikkek. Kötélárak minden minőségben. Papirzsinegek. Kérjen árajánlatot. 7634

„TRI ŠEŠIRA“

kávéház és étterem — azelőtt „Fehér hajó” — más üzlet átvétele miatt

AZONNAL ÁTADÓ.

Az üzlethez gyönyörű kert tartozik s minden kényelemmel el van látva, valamint 2 szobás üres lakás, melyet az új bérleti azonnal elfoglalhat. Az üzlet liváló és nagyon szépen van berendezve. Felvilágosítások a tulajdonosnál a helyszínen.

Bánát egyik nagyközségében

korcsma-vendéglő és fűszerüzlet

házzal együtt visszavonulás miatt eladó. Az üzlet 42 éve áll fenn, a korcsmához nagy terras, két ivószoba és táncterem van, a házban rendes lakás. A telek 1200 nsz.-öl, ebből 600 nsz.-öl kintően termő szőlő és pütmölcsös. Csak közvetlen vevőkkel tárgyalok.

Müller Zsigmond Velika-Greda
(Bánát). 5038

Szeszfőzde berendezés

eladó egyben avagy részletekben, u. m. egy ház 1 drb. 45 lóerős félstabil gőzgép, fa és réz főző-készülékek, 23 hl. kádak, hordók stb. Személyes avagy levélben megkeresések

Szeszfőzde Igazgatóság Horgos
5117 címre küldendők.

LEVELEZÉS

Jóforgalmu fizetett biró fiatal kereskedő nősülts céljából ezután keresi jobbmodu leány esetleg fiatal özvegy ismeretséget. Leveleket kénykeppel ellátva kétfős borkertben „Barna” jelleg alatt kiadható. Továbbá. 5184

FOGLALKOZÁS

KERESEK azonnali belépésre gyógyszerészgyakornokot, esetleg nem okleveles segédet. Alánlatos Iváscsikócs Milán gyógyszerész. Vel-Kikinda. 4886

KOCSIS Ió fizetéssel felvételt ki a Bélygyárban. 5055

ALMOLNÁR esetleg jobb moinárszégi állás új modern malomban augusztus 1-re betöltendő. Csakis feltétlenül józan, rendszertől munkásra van szükségem. Pfeiffer Pál gőzmalom Bajmók. 5044

TISZTVISELŐ, esetleg tisztviselőnek perfect német-horvát nyelvismerettel állandó alkalmazásra kerestetik. Központi Tejcsernok, Sombor. 5094

Egyedülálló 50 éves kereskedő f- vagy rőbőszakmában állást keres sürgösen azonnali belépésre beszélt szerbül, németül magyarul. Cím a kiadóban

EGY SZAKKÉPZETT főmolnár állást keres augusztus elsejére. Meghívást fizetés megjelöléssel kér Márton Somogyi, Nád-rvár Akcia-műn Kragujevac Srbija. 5093

Apróhirdetések

Telefon nem annak hirdetését Egyekben felvilágosítást. Apróhirdetés egy szó 2 K, vastagabb és címző kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 20 K

Apróhirdetéseket felvevő Szubotcán 2 kiadónival Alexandra-utca, Lejbach-ház és Schlager Birtlap-áruda a vasuti park mellett. Vidőkre valamennyi felárastónk. Előfizetési díj havonként 30 din., negyedévre 90 din. Kérdezőkérőkhöz válaszholjuk; mellékleadó.

EGY szakácsné, egy kézi leány és egy pincerleány, az utóbbinak szerb magyar, kissé németül kell tudnia, azonnal feléphetne a vasuti vendéglőbe Vel-Kikinda. Suboticaiak érdeklődhetnek V. Baiski put brj. 24. 5119

GADONA szakmába jártas könyvelőt és levelezőt keresek, lehetőleg nőset. Alánlatokat Lucerna jelleg alatt a kiadóba kérek. 5121

12-14 HP. Pályi rendszertől kőttemű nyers olaj motor eladó. Cím Nagy Torma Gyula malomtuladonos, Luda 334. 5089

ELADÓ egy ház, mely áll 3 szoba, 1 előszoba, 2 konyha, 1 kamra azonnal átvehető. Cím a kiadóban. 5112

Eladó más vállalkozásmint egy 5 HP jökrban levő benzomotor. Husz I Pál Mokria. 4996

Eladó egy plüss kanapé két fotel. Húdnagy Istv n asztalos, Petrogradska ul 6. szam. 5182

Terézia crem, arcviz, puder, szappan kapható a Decsy gyógyszerertárban a kiskápolna mellet.

Elveszett egy Szelec Lőrinc nevű szóó fényképes gozolvány. Becsületés megvalósított kérték adja le a kiadóban.

Társat keresek jömeneteli borkereskedésenihez. Cím Bálo Antal dohány-üzade Bezdán. 5178

Ötözobás lakás beltéren negyszoba butorral clesóni adó. Cím a kiadób n.

PETRIK Félix névre szóó fényképes igazolvány elvesztet a piacon. Becsületés megtalálója adja le a kiadóba. 5084

RAKTÁRHÉLYSÉGET keres lakást a beltérhez közel Neuhaus I Kalmár, Sokolska utca Narod kavóház mellett. Ugyanott tanulól felvétetik. 5054

Francia hajfestő fekete és barna színben, minden más festőszert feleslegessé válik. Kapható illés gyogytárban főposta áreitelében.

GUMMIBÉLYEGZŐT bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica, Frankopanska-ut. 25. Megrendeléseket a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala is felvevő.

Kérvények megírását szerbül bármily ügyben elvállal Malusev iroda.

ÉPÍTŐK FIGYELMÉBE!

Ajánlom, messzszükségletüket már most az őszli wagonhiány beallta előtt

OLCSÓ ÁRBAN

beszerzeni. A régebben leoltott mész erettebb, kiadósabb. — Falazás, vakolat és meszeléshez legjobban bevált

fával égetett MESZET

waggonáttelekben, valamint helyben kisebb mennyiségben is az épités szinthezre szállitok. Továbbá raktáron tartok beocini PORTLANDCEMENTET, öszzerbiai forrásból alkalmas kiváló minőségű KOVÁCSZENET és helybéli raktárban raktári, száraz portmentes bukácsaából FASZENET nagyban és kicsinyben

ELSŐ JUGOSLAVIAI MÉSZMŰVEK

FÖLÉRÁKATA

Sipos Sándor Subotica

MÉSZTERMELO

Raktárak: I. Sokolska ul. 2. — Iroda: I. Sokolska ul. 6

Telefon 868. — Telefon 558

Ajánunk raktárról, csépléshez és vasaláshoz egyaránt legalkalmasabb teljesen száraz, portmentes

I-a RETORTA

FASZENET

továbbá t. vevőink által is ismert egyedül jó minőségű

KOVÁCSZENET

legoicsóbb napi árban

Puhalak és Varga fátelnye Subotica

közkörház állomás mellett.

TELEFON 554. — TELEFON 554.

CUNARD LINE

Jugoszlaviai vezérképviselet

JUGOSLAVENSKA BANKA D. D.

Személy- és teherszállító szolgálat Cherbouron és Hamburgon át a világ leggyorsabb hajoin. Tengeri ut 5 óra fel nap. Bövebb felvilágosítást nyújt: Cunard Line Zagreb, Cesta B. 33. Sörgöncim: CUNARD Zagreb,

Bor- és pálinkaszakmában jártas akvitör kizárólag engros üzletek lebonyolítására azonnal felvétetik. Ajánlatok a fizetési igény megjelölésével Wessel Adif bor- és pálinkagykereskedő céghez Vršac intézendők. 5179

Vajjon

a cseresznyedrágságra való tekintettel találták-e ki, hogy nem jó a szegénynek a gazdaggal egy tából cseresznyét enni?

DEDY

angol minőségű terpentines cipókrém mindenütt kapható

Depot: **Első Jugoszlaviai Vegyészetiagyár Nevisad.**

Almolnárát vagy jobb moinárszégét keresünk jó fizetéssel. Lipkovits és Hübert Ada. 5180

Tanuló fizetéssel felvétetik. Kovács F. és Társa.

MOLNÁRSÉGÉDEK azonnal belépése felvétetnek. Kobán Vince és Fial hengermalom Subotica. 5058

Keresek 11 éves leányom mellé fiatalabb intelligensasszonyt, aki magyar és francia nyelvben tanult képes. Elnyben részesül, jól hegedülni is tud. Fizetés megegyezés szerint. — Arcképes ajánlatok intézendők Fársit Miksane címére Novigradban. 5183

JÓ KARBAN levő malomberendezés, egy 12 loerős gézgeppel, jutányos áron eladó. (Bálo dohánytőzsdéje) Bezdán. 5063

EGY jó karban levő 12 szemelyes omnibus, 1 fialker jutányos áron eladó (Bálo dohánytőzsdéje) Bezdán. 5062

Eladó egy darab 10 HP benzomotor, egy drb 7-9 HP lovaler nyersolajmotor mindkettő kocsiá szerelve, egy drb prizmás esztérpad. Peirass Laszlo Velik-Beckerek. 5177

Egy jökarban levő férfi szóó gép elkötözés mint eladó. Cím Mam é-a-ut. 2.

KÜLÖNFÉLE

BIZTOS ekszistenciát nyújtó jó jövedelmű üzlethez fars kerestetik 300,000 korona tökével. Nőtlenek elönyben. Cím a kiadóhivatalban. 5102

Öziethelyiségátadó őrösen vagy berendezéssel és árval. Jelerleg cipészület. Cím a kiadóban. 5186

CSINOSAN butorozott hónapos szóbit keresek azonnalra vagy 1-re csakis a bevárosonban. Cím a kiadóban. 5068

16-20 HP. szivóház motort keresek helybe. Sürgös ajánlatokat a kiadóhivatalba kérem leadni. 5088

Szálloda - Étterem - Kávéház

Beograd-zagrebi fővonalon, nagy idegen forgalmú városban, kimutatható nagy jövedelemmel családi okok miatt

eladó,

esetleg kávéház és étterem bérbeadó

kedvező feltételek mellett.

Cím a kiadóban. 5185

Járrányos betegségek elleni védelemre igyek

Robitschi savanyúvizet

„Rogaška Kislica“

6/10 literes palack 15 K. 7/10 " " " 18 K.

Kapható nagyban és kicsinyben

URBANÉK ANTAL

FÖLÉRÁKATÁBAN

Aloksander-utca Prokesch-ház

MINERALÖL IMPORT

Ingenieur Vertes & Co.

Subotica, Cara Lazara u. 6.

Ajánl

subotical raktárból

GÉPOLAJ,

HENGEROLAJ,

VULKANOLAJ,

GÁZOLAJ,

Petroleum-ot.

Sava d. d. Subotica

Skotus Viatora utca 3. sz. Telefon 565.

Ajánlunk ifteni raktárunkból:

Cseh kockacukrot . . . . . a K 73— kg

Kristálycukrot bito nitto helyett . . . a K 68— kg

Lukovaci kristályszóódat bito nitto helyett a K 65-30 kg

Prima tengerit . . . . . K 13—

Prima zabot . . . . . K 13—

Beck Jenő

kötöttáru üzeme

Pasiceva-ut. 10. (gőzfürdő mellett)

Ajánlja saját készítményű

kötöttáruját

a legoicsóbb árak mellett.

Nagyban. Kicsinyben.

5032